

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Bethlen-u. Harmati-féle ház, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Megjelenik hetenként egyszer vasárnap.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K. Negyed évre 2 K. Egyes szám ára: 16 fillér.

Főszerkesztő:

Benka Gyula.

Főmunkatárs:

Zlinszky István.

KIADÓHIVATAL:

Belicey-ut 9. számú ház, hová az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők. Nyilttérben egy sor közlési díja 50 fillér.

A vándor kiállítások.

Az egész közművelődés érdekeit mélyen érintő tervekkel foglalkoznak a kultuszminisztériumban, melyek hivatalva vannak a művészet, az ipar iránt való érdeklődést fölkelteni s egész hazánkban általánossá tenni.

Nemsokára Gyulán és Csabán is képzőművészeti kiállítások nyílnak meg, hová elzarándokolhat majd, a ki- nek lelke kívánja azt a nemes élvezetet, amelyet az igazi művészet nyújt. Eddig kénytelenek voltunk Budapestre menni kiállításra, vagy megelégedni reprodukciókkal, a melyek csak halvány mását adják az eredetinek. Utóbbi esetben hogyan várhatjuk a hatást észre, szivre? A színezést, a technikát az utánzatok, reprodukciók visszaadni nem képesek.

Az a körülmény, hogy a kiállításokat nehezen közelíthetjük meg, idézte elő bizonyára, hogy a vidék, majdnem azt lehet mondani, érzéketlen a művészeti produktumokkal szemben, tájékozatlan. Hány ember

nem veszi észre a műtárgyat, vagy ha látja is, nem tudja helyesen látni, élvezni. Leírásból pedig műtárgyat élvezni anélkül, hogy magát a műtárgyat látná az ember, nem lehet.

Olyan benne az, mintha valaki zenei előadás nélkül pusztán csak hangjegyekből akarná élvezni a zenedarabot.

A közönséget nevelni kell arra, hogy látogassa a tárlatokat. Ha az érdeklődést, hozzáértést sikerült benne felébreszteni, akkor magától fogja felkeresni a kiállításokat. Elnem kerülne egyet sem. Hisz az emberben már természeténél fogva él a művészeti ösztön. A művészet olyan régi, mint maga az emberiség.

A leletek igazolják, hogy már az ő ember is törekedett művészi kifejezésre. A szépre való törekvés az embernek egyik nagyon jellemző vonása. Minden népnek megvolt s meg is van a maga művészete, a művészet iránt való érteke, mely arra készíti,

hogy mindennapi szükséglete előállításánál, az igények fucomulásához mérten a maga izlését tartsa szem előtt s a tárgyat a lehető legszebben alkossa meg. A fejlettebb izléssel bíró népek- nél az elérendő ideális cél a lehető legszebb. A kulturnépek vállatve arra törekcsenek, hogy finomult izlésök legyen s ennek előmozdítására a legnagyobb áldozatoktól sem riadnak vissza.

A gyermek már a szülői házban nyeri a szép iránt való előszeretetet. Az elemi, közép stb. iskolákban — most már nálunk is — egyik fontos eszköze a nevelésnek a művészetet segítségül hívni a különböző tantárgyak mellé.

Mennyivel vonzóbb, kellemesebb az előadás, a tantárgy, ha a művészet jótékony melege hatja át! Nálunk, amint említettük, megtesz a legutóbbi időben a kormány mindent, hogy a képzőművészetet fellendítse. Ismeri annak fontosságát. Tudja, hogy ennek

TÁRCZA.

Menyasszonyok.

Felolvasta a szerző a Bethlen-kör 1907. február 15-ki hangversenyén.

Talán soha sem volt ily gyönyörű estem!
— Három menyasszonytól kaptam levelet.
Más a völegénye mind a három lánynak,
Pedig mind azt vallja: engem is szeret!

Csókot nem tagad meg most se tőlem
[egy is.

Kapott is, adott is csókot valahány
S most nekem dicsekszik valamennyi;
„Bandi,
Férjhez ad tavaszra az édes anyám

„Igen boldog vagyok. Szép a völegényem.
Selymes kis bujussa csókos, fekete.
Bandi, írja meg egg régen várt levelben,
Egy szép költeményben, hogy még szeret-e?

„Ha szeret: tudom, hogy eljön esküvőmre,
S elszavalja legszebb, legujabb dalát.
Völegényem előtt csókolom meg érte.
Ez a költő sorsa . . . Ott leszek tehát!

Vitézi ének Szarvasról.

Fiuk, kik velem ide jöttetek.
Hallgassatok reám.
Tinektek zendül most merészen
Az én hű citerám!
Fiuk, én édes jó barátaim
Szememben meleg könyv ragyog,
Fiuk, ti lelkes jó fiuk —
Mert Szarvason vagyok.

Nem itt születtem, mégis ez a föld
Az én szülőhelyem.
Mióta ide térített az élet.
A lantot pengetem.
Itt lettem álmok szabad lelkü rabja,

Asóta élek igazán,
Fiuk, ti lelkes jó fiuk,
Ez a szülőházam!

Áldott, itt minden kis göröngy,
A fű, a víz, a nap,
Forróbban dobban meg szívem
Magyar ruhám alatt!
Óh, itt érzem, hogy mienk a jövő,
Hogy a magyar erős, erős,
Fiuk, ti lelkes jó fiuk
E nemzet győzve győz!

Fiuk, óh magyar itt a föld
Az elme, szív, a láng,
Fiuk, magyar lesz itt a nép is,
Mint a mi ósapánk!
Ma is már szereti e földet,
A mi nyelvünkön cseng dala,
Fiuk, ti lelkes jó fiuk
Megvirrad valaha!

hanyatlása kitölthetetlen űrt hagyna hátra. A művészetet elejtenünk nem szabad; ellenkezőleg, ragadjunk meg minden alkalmat annak fejlesztésére. Jól jegyezzük meg, hogy az jótékony hatással van az erkölcsök nemesbédésére is, mire — fájdalom! — a mai kornak oly nagy szüksége van.

A kormány a művészet iránt való érdeklődést a kiállításokkal kívánna fokozni. Kiállítások ezután nemcsak Budapesten lesznek, hanem a vidéken is. E célból az ország 13 kerületre osztatik. Megyénkben Gyula és Csaba vétetnek fel a IX. kerületbe csoportosított városok közé. A vándor kiállítások 1908-tól kezdve minden tavasszal és minden ősszel rendeztetnek, számszerint 2—3, évről-évre más és más kerületben, évenként 4—4 különféle kerületben. Az egy kerületbe tartozó városok mindegyike minden harmadik évben kap kiállítást és pedig a tavaszi kerületek a Mücsarnok téli kiállításának megmaradt anyagából.

A tavaszi kiállításoknak tartama: március—június, az őszié szeptember—december. A kiállításokhoz az érdekelt városok 100—100 koronával járulnának évenként, úgy hogy rendezéskor 300 korona állana rendelkezésére.

A nemes törekvést mi csak üdvözölhetjük és a legnagyobb örömmel látjuk, hogy hazánk e téren is fejlődik. A kiállítások rendezésénél azonban nem hallgathatjuk el aggodalmainkat, észrevételeinket, amelyek előtérbe tolnak — nem ok nélkül.

Ilyenek: Lesz-e a városokban, községekben megfelelő helyiség, tágas, világos lehet felülvilágítással ellátott. A rendezésnél mindenesetre azon kellene lenni, hogy a legszebb képek ott legyenek, lehetőleg azok, amelyek a kor irányát képviselik, nemkülönben a különböző népek jellegét.

Össze kellene kötni a képművelést iparművészeti kiállítással. Ez a kettő karöltve járjon. Egyik a másikat kiegészíti. A kiállítást vonzóvá, tanulságossá az fogja tenni.

A kiállítóknak azonban egy nagy akadállyal kell majd megküzdeniök: a közönség tájékozatlanságával a kiállításokkal szemben. De azért ne riadjanak vissza a nehézségektől, ha eleinte nehezen indul is a dolog.

Minden kezdet nehéz. Lassankint közönségünk majd csak megbarátkozik a tárlatokkal is. Megtanulja, hogyan kell nézni a művész képét, valamely művészi tárgyat, s hogyan belemélyedni az alkotó lelkébe. A művészeti tárgyak szemléltése igazi élvezetek forrásává, mondhatni, élvezetek élvezetévé fog válni.

Kutlik Endre.

Minő előnyökre van kihatása Szarvas városának, ha a kerület tképzőjét itt tartja fenn?

(Folytatás.)

Ez hazabeszélés, mondja az olvasó. A magunk iránti szeretet mégis kötelez arra, hogy általános érdekü

dolgok megítélésénél magunkról se feledkezzünk meg. Ebben vélem jelen közlésem elfogadható indokolását.

A főváros milliókat költ különböző szellemi szükségek szolgálatát végző iskoláira. Ugyanezt teszik hazánk életképes nagyobb városai. Pozsony, Sopron, Debrecen, Eperjes és a kis Selmec gazdagon el vannak látva különböző iskolákkal s jó iskolákkal befolyást gyakorolnak az egész vidék értelmi és erkölcsi gyarapodására.

Talán ezen tapasztalati tények eléggé bizonyítják, hogy életképes városnak nagy áldozatoktól sem szabad idegenkednie, midőn kulturális érdekről van szó. Kérdem: vajjon eddig is nem nagy előnye volt-e az Szarvasnak, hogy főgimnáziumából ezernyi ifju ember lépett ki a hivatásának megfelelő oly munkakörbe, melyben itt szerzett tanulmányainak, itt fejlesztett gondolkodásának, itt erősödött életnézetének befolyása alatt egyéniségben a szarvasi gymn. szellemét képviselte. Megyénkben és a szomszédos megyékben mindenütt rátalálunk e szellem lelkes képviselőire azon lelkes munkaerőkben, kik ma is örömmel emlegetik, hogy Szarvason végezték iskoláikat.

Ugyanezt mondhatni a tanítóképzőről is, mely a vidék, de kivált Szarvas családjainak ifjabb nemzedékéből eddig is sok jeles tanítót adott át az életnek. Ha pedig a bányai egyházkerület venné át a tképzőt, s tán állami segítséggel is fejlesztené azt életképes szakiskolává, akkor megnyit-

Óh lesz idő, én hirdetem merészen:
— A Kárpátok alatt
Jövendő, diadalmas utján
Egyetlen nép halad!
A többi nép csak patak és folyó,
Előbb, utóbb tengerbe hal . . .
Fiúk, ti lelkes jó fiúk —
A tenger — a magyar!

Gyökössy Endre.

Petőfi szerelmeiről s szerelmi dalairól.

Írta s felolvasta a „Leányegyesület“ jan. 23-iki gyűlésén: Udvardy Sándor.

(Folytatás.)

Végre a szerelmesek közt való félreértések tisztázásával 1847. április havában új fordulat következik be a regényben, mit tisztán feltűntet a költőnek „Kit feledni vágytam“ című gyönyörű költeménye, melyben felszólítja a leányt, hogy szakítson mindenkivel kedvéért:

„És ha szeretél s ha
Még szeretsz: mi gátol,
Elszakadnod értem
Az egész világtól?
Én leszek világod,
És te istenem léssz . . .
Oh jerj karjaimba . . .
Vagy még többet remélsz? . . .

Vagy ha szembeszállni
Nincs erőd a vésszel,
Melyet egyesülő
Szerelmünk idéz fel,
Mondd, hogy a boldogság
Senki mástól nem kell,
S bárha tölem örök
Elválás rekeszt el,
Hidd, hogy lelkeink e
Kinos állapotját
Még a boldogok is
Irigyelni fogják.“

1847. május 7-én Petőfi írásban megkéri Julia kezét, de körülbelül azon szavakkal utasítják el, mint mikor Mednyánszky Bertát megkérte. Erre haladéktalanul Erdőre utazik, s szóval ismétli kérését. Ujra elutasítják, mire meg akarja szöktetni választottját. Midőn azonban a leány is kijelenti, hogy vagy Petőfié, vagy senkié sem lesz, akkor megadja magát a büszke apa is, de kijelenti, hogy kiházításra ne számítsanak,

s az esküvő is csak 1847. szept. 8-án, az ismeretség évfordulóján lehet meg. Így történt meg e napon a költő esküvője, s így hagyta el Petőfi az erdői kastélyt ifju hitvesével anélkül, hogy a szülőket látták volna, kiknek talán nem átká, de áldása sem kísérte őket gr. Teleki Sándor koltói várába.

Ime a szerelmi regény, mely Petőfi életében oly nevezetes fordulatot jelent, s melynek hatása alatt az immár fejlődése legmasabb fokára jutott költő szívet-lelket megragadó dalait írta.

Kétség és remény az alaphangja annak a 60 költeménynek, mely a házasság megkötéséig keletkezett; az igazi, irigylendő boldogság azoké, melyeket a költő 1849. jul. 31-én bekövetkezett boldog irt feleségéhez. Mind végig ismertetni e szebbnél szebb költeményeket, képtelenség jelen felolvasás keretén belül, álljon azért itt egy gyöngystrófa a kétségek és remények korából:

„Te vagy, te vagy barna kis lány.
Szemem s lelkem fénye!
Te vagy mind a két életem
Egyetlen reménye!
Ha ez az egy reményem is
Elmulandó átom,
Nem leszek boldog sem ezen
Sem a másvilágon!“

És álljon egy a boldog szerelem idejéből:

ván az intézet teremt más felekezetiük részére, megnőne a tanulók száma s fokozódnék azon értelmi és erkölcsi nevelői befolyás, melyet Szarvas a jövőben még távolabbi vidékekre is gyakorolni hivatva volna.

De figyelmünket nem kerülheti el azon anyagi érdek sem, melyet Szarvas városa és közönsége legközvetlenebbül biztosítana magának azzal, hogy ha a mostani tképzőt a bányai egyházkerület kellőképp szervezve itt tartaná fenn. A szarvasi főgimnázium hozzávetőleg évi kilencvenszázezer koronányi költségvetéssel tartja fenn magát. Tapasztalat bizonyítja, hogy a tanári fizetések és dologi kiadások címén ez évi összeg Szarvason marad, nem mint a tanárok vagyonát gyarapító megtakarítás, hanem mint oly forgalmi töke, mely sokfelé szétoszlik, mint a vércseppek a táplálkozó testben. Van ma a gimnáziumnak 400 tanulója; ezek mint családok körében elhelyezett és itt élő fogyasztók évente legalább is nyolevanezer koronányi összeget hoznak forgalomba.

A közeli jövőben erős a valószínűség, hogy a gimnáziumi tanulók létszáma megfog apadni. Már csak azért is, mert Békésmegyének minden életképes községében jól szervezett iskolák indulnak virágzásnak.

Minő nagy előnye volna a jövőben Szarvasnak abból, ha ezen apadóban levő jövedelmi forrását a tképző erősödése az ennek körébe felvett ta-

nulók létszámbeli növekedése pótolná s tán fokozhatná is.

Hazánk nagyobb községeiben előkelő hivatalok, nagy számu katonaság, püspökségek a vasúti forgalom kiváló összeköttetései fokozzák, a közvagytonosságot. Szarvas városának a legközelebbi jövőben ilyen jövedelmi források szerzésére és biztosítására kilátása nincs. Már ezért is az előrelátás és az önszeretet parancsa az, hogy legalább azt ragadjuk meg és karoljuk fel, ami már most is a miénk s ne vonakodjunk tőlünk telhető áldozatok árán is biztosítani magunk részére mindazt, mi társadalmi életünk élénkítésére, közmívelődésünk fokozására, jövedelmi forrásaink bővítésére kedvező kilátást nyújt. Én erőtlenségben is reményre jogosító intézetnek nézem a szarvasi tképzőt, mely fejlődésében szintén tényező lehet arra, hogy városunk a közel jövőben erőgyarapodást és kedvezőbb fejlődést nyerjen.

Vajha ezen felfogásom nem csak rokonszenves visszhangra találna Szarvas életsorát intéző körünkben, hanem egyetértő buzgóságot is keltene bennünk arra nézve, hogy a bányai ág. h. ev. egyházkerület Szarvason tartsa fenn és fejlessze ki tképzőjét.

(Folyt. köv.)

Benka Gyula.

Vasárnapi levél.

A színügyi bizottság oly meghatározott számú tagokból álló testület, a melynek hatásköre szigoruan nem körvonalazott és a melyik a világon a legfelelegetesebb munkát végzi. Feladat körébe tartozik kiválasztani azt a szintársulatot, a melynek pihenő helyül szánja azt a sokszögű fabódét, melyet közönségesen nyári színháznak nevezünk.

A t. bizottság most is választott és a jobbnál-jobb nevű direktorok közül a bölcs választás talán egyhangulag is Dr. Farkas társulatára esett. Meg kell nyugodnunk ebben és várni annak jövetelét és örülni azon, hogy azoknak a jó uraknak, a választó fejedelmeknek lesz hol szórakozniok. Mert a nagyközönség — a kinek jogos óhaját figyelembe venni talán kötelessége is a t. bizottságnak — nem fogja ismét végig bosszankodni a szini idényt. Mert a közönségnek is van ám kialakult véleménye a volt társulattal szemben — a mi épen a legkedvezőtienebb.

Nem felejtették még el azt, hogy a vezetőség a multban a legjobb erővel oly módon rendelkezett, a mely bő alkalmat adott a tehetségtelen stréberek gyakori szereplésére, a mi természetesen a legjobbak mellözésével járt.

Ki ne emlékeznék azokra a visszáságokra, midőn a hanggal bíró, jó nevű tenorista, majd egy elismert primadonna csak statisztált azoknak a nagy hatalmakkal, kiknek a színjátszás, az elsőrangú szerepekkel

való rendelkezés csak ott volt megengedett és a kiknek hanganyaguk, énektudásuk csak faluvégi phonographba ütött ládájában számithatott volna sikerre.

Ki ne emlékeznék azokra az ékesen kitésző hiányokra, a melyek a magánszereplők között oly mélyen tátogtak. Igaz, hogy volt egy pár jó magánszereplő, de már a további fokozatot a népség sorából kivették, pótolták, a mi tisztán csak szerep-töltésre, a művészi szempontoktól eltekintve üzletileg hasznos és alkalmas, de egy jól, vagy legalább is közepesen szervezett társulatot nem mutathatott. Nem is szólva a zene és énekkar nyomoruságos szerepléséről.

Lehet, hogy a t. bizottságot azok a sikerek befolyásolták, a melyeket a társulat Szabadkán aratott. Elismerem, hogy a Szabadkai társulat a vidékiek közül magasan kiemelkedik, a mit annak a színháznak befogadó képessége és látogatottsága megérdemel, meg is követel. De azt is el kell ismernie mindenkinek, hogy ezzel a társulattal, a mely csak így egészében, összetanulva nyújthat értékest, hozzánk nem jöhet és megtizedelve csak fél munkát, élvezhetetlent nyújthat, mint a multban. Ezzel szemben pedig a pályázók között voltak oly társulatok is, a melyek már elve kisebb igényeknek megfelelőleg kitünően szervezettek és becsesebbet nyújthatnak egy megtizedelt hiányos egy-két jó névvel reklamirozott társulatnál. Ott minden egyes jó, itt 2-3 híjján tucat legény.

De a t. bizottság mindezek dacára választott Farkas előnyére és választásában meg kell nyugodnunk, mert az bölcs, abban megfontolás, körültekintés vezette. Ő választott, a már megtette kötelességét, a nép pedig mehet majd a ligetbe sétálni, ott is lesz mulatság, réztrombiták harsány hangja fogja hasítani a levegőt. Mulatságnak ez is mulatság. Utóvégre a szuffiták hasogatása sem nyújt több élvezetet.

Lehet, hogy a tisztelt szerkesztő urnak más a véleménye, de azon tudatban irtam soraimat, hogy a „Lapok“ hasábjain mindig hely adatott az ellenvéleményeknek is. *)

*) Helyt adtunk e levélnek, bár felfogásunkkal nem egyezik. De audlatur et altera pars. Válaszunkat jövő számunkban hozzuk.

Szerk.

UJDONSÁGOK

— **Ügyész választás.** A szarvasi gazdák és iparosok szövetkezete feb. 25-én tartott gyűlésében ügyészül megválasztotta dr. Dancs Szilárd ügyvédet a szarvasi ügyvédi kar fiatal és rokonszenves tagját.

— **Uj szolgabíró.** Vangyel Sándor halálával megüresedett orosházi első osztályu szolgabírói állást az elmúlt héten töltötték be. A három jelölt közül Jeszenszky Elek dr. lett a győztes 56 szavazattal.

— **Presbyter választás.** A szarvasi ág. hitv. ev. egyház község presbyter választása a mult héten ment végbe.

„Mint szelid tavaszi
Eső a rónára,
Ugy hulldogál csókok
Ajkamra, orcámra,
Mindenik cseppjéből
Egy egy virág terem . . .
CsókHzáporos tavasz!
Virágos szerelém!“

Ime végigkísértük hazánk legnagyobb lírai költőjét életének különböző fordulatain s ismertettük lehetőség szerint azokat a léleknevelő költeményeket, melyeket a szerelém adott ajkára.

Végig kellett követni őt, legalább nagy vonásokban élete különböző körülményei között, mert hiszen ő rá nézve is áll a világ nagy költőit jellemző mondás: élete hű tükre költészetének s költészete hű tükre változatokban gazdag életének. De végig kellett követnünk őt azért is, hogy az Istentől ajándékozott tehetséghez nagy akarat-erőnek, nagy szorgalomnak és fáradhatatlan munkálkodásnak kell járulnia, hogy a lángelme azzá legyen, a mire tehetsége őt praedestinálta. Talán ellenkezésbe jövök ez állításom révén a latin közmondással: Poeta non fit, sed nascitur, azaz — a költő nem lesz, hanem születik, de én elmélkedéseim alapján így bátorodom megváltoztatni a mondást: poeta nascitur, sed etiam fit, — azaz; költővé születnie kell az embernek, de arra is kell magát kiművelnie!

(Vége.)

Szombaton feb. 23-án délután 5 óra volt az utolsó határ idő a szavazó lapok beadására. Beadatott összesen 173 szavazó lap. E szám tekintve, hogy a szarvasi egyháznak 5 ezernél több a fizető tagja, igazán csekély. A beadott szavazó lapok össze számlálása hétfőn feb. 25-én délelőtt ment végbe. Presbyterekül megválasztottak a következők: Benka Gyula, Valkovszky Mihály, Liska János, Povászsai János, Palkovics István, Borgulya Pál, Csicsely Pál, R. Gaál János, Liffa Soma, Rác Pál, Szilágyi János. Borgulya Pál, Pivaresi Mihály, Fabricy György, ifj. Maradék Mihály, Szakács István, Teplicky János, Melis György, Varga Ferenc, Udvardi Sándor, Sárkány Ferenc, Kondacs György, Medvegy Pál, Kasuba András, Demeter György, Belopotocky György, Janurik János, Bányász János, Matusik Mihály, Uhljár Mihály, Csasztvan János, Slajchó Mihály, Gyuris Pál, Komlovszky György, Szrnka Mihály, Kiszely Pál, Poljóra Pál, Harmati János, Melis Pál, Holub István, Szrnka J. János, Kovács János, Hanzó Mihály Medvegy György, Maginyec György, Bankó Pál, Kepenyés Pál, Szebegynszky János, Csonka András, Bárány Pál, Gyurik György, Simkovics Mihály, ifj. Rafaj János, Mitlyan János, Szrnka Pál Ószőlő, Pekár János, Ezüst szőlő, Kovács István, Furugyi szőlő, András Mihály Siratói szőlő.

— **Kerületi tornaverseny.** Megirtuk, hogy a kultuszminiszter ez évben kerületi tornaversenyeket tartat. E héten érkezett le főiskolánkhöz, a meghívó, mely szerint e hó 10-ig választ tartozik adni a tanári kar: megy-e az ifjuság tornász csapata Eperjesre, hány tanuló próbálkozik és hány a kísérő tanárok száma. A tanári kar a napokban foglalkozik-e kérdéssel. A csapat kedvezményes áron utazik, az egész napi ellátás Eperjesen 2 korona 40 fillér lesz.

— **Hirsch Mór kerestetik.** És nem találhatik. Pedig nagy az érdeklődés utána. Most már több mint valószínű, hogy megszökött a 12 ezer koronával. Kapóra jött neki, tisztességes utiköltség. Amerikába is. A hatóság megtudta, hogy Hirsch egy régebbi sertés vételnél adósa maradt az eladónak, a ki szorongatni kezdte a csabacsüdi tisztartót. Hirsch tudta, hogy törvény elé kerül, mert hamis uton járt. Ezért jobbnak látta a hamaros utazást. Gazdája még költséget is adott neki. A bpesti kapitányság most két fiát kerestetik, hogy kihallgassa őket. A nyomozás eréllyel folyik.

— **Nyilvános köszönet.** A szarvasi uri fiatalság febr. 2-án megtartott mu-

latságának jövedelméből a keresztény nőegyletnek 25 koronát juttatott. A nőegylet ez uton köszöni az adományt.

— **A kondorosi gyalogjáró elkészítésére,** mint jelentettük, az előljáróság pályázatot hirdetett. A hat vállalkozó ajánlata közt Schreiber Ignác mezőturi lakosé volt a legelőnyösebb. A község gyalogjáróit beton-burkolattal fogják bevonni.

— **A kutba fulladt.** Cinkotzky János örménykúti lakos felesége, szül. Melis Judit f. hó 25-én kora hajnalban felkelt azzal, hogy kenyeret dagaszt. Előbb azonban vizért ment. A fiatal asszony soká nem jött vissza s a kutyák is szokatlan ugatást csaptak, mire ura utána nézett. A kut kávéja mellett ott találta felesége papucsait, az asszonyt sehol. Végre felfedezte, a kutban Mire kihúzták, meghalt. A jelek arra mutatnak, hogy szerencsétlenség áldozata.

— **Vesztett kutyákról** szól az ének már jó idő óta, Hász Sándor 11 éves kereskedő tanoncát marta meg a napokban egy kóbor bestia. özv. Braunekkné báróné tejtes kocsisa jelentette a rendőrségnek, hogy Csabacsüdről jövet Litauszky Mihály három kutyája majd szétépte lovát. A kutyákat megfigyelés végett nyolc napra a gypmesternél tartják. — A rendőrök a múlt héten 9 kutyát lőttek le: 37 egyén ellen mert a tilalom ellenére szabadon jártak kutyáik, feljelentést tettek.

— **Szegény ember baja.** Chronyecz Pál Scheiner Bernát kereskedő kocsisa. Gazdája lovát kivette a f. hó 23. megtartott vásárra is el is adta szerencsésen. Már a többiben nem volt szerencséje, mert a pénzt, kemény 200 koronát elvesztette. Nagylelkű gazdája 60 koronát elengedett neki az összegből.

— **Marhavásár.** A f. hó 23-iki vásárra felhajtottak 2856 drb. szarvasmarhát, 754 lovat, 224 sertést. Elkelt 1214 szarvasmarha, 215 ló, 98 sertés. Nagy keletje volt az 1-2 éves üszönök. Legjobb vevő a bpesti vásárpénztár volt.

— **Érdeklődőknek,** kik Ruttkay Sándor salgótarjáni lelkész tavaly megjelent Diák élet c. művét meg akarják szerezni, a főg. igazgatója 2 koronájával adhat még a munkából köteteiket.

— **Purim-piknik** volt febr. 28. este az Árpád kaszinó-helyiségében. A családos jellegű mulatságon vidám hangulat uralkodott.

— **Védelem az árvíz ellen.** Megyénk az árvíz komoly veszedelmé elé néz. A Körös folyók már is annyira megáradtak, hogy messzemenő óvintézkedésekre van szükség. Különösen a Fekete-körös fenyeget. Járásunk főbirája dr. Wieland Sándor, Papp István mérnök és ifj. Sonkoly Márton községi esküdt e hó elsején tartottak szemlét az élő Körös ágán s intézkedtek az árvíz veszedelem leküzdése esetére.

— **Cseléd-bérharc** készül. Ezt vesszük hírül Szénásról és Szentetor-

nyárról, hol az éves gazdasági cselédek memorandumot adtak át a gazdáknak, kijelentve, ha e hó 10-ig nem teljesítik követelésüket, munka-szünetetés lesz. A gazdák torkig vannak már a megújuló fenyegetésekkel s most idegen cselédek után néznek.

— **Községi közgyűlés** folyt tegnap. Bővebb jelentést jövő számunkban hozunk. Nevezetesebb ügyek voltak az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívása ipartelepek létesítése iránt. a bpesti Bethlen-kör kérelme segély, Pesti Lajosnak lapunkban már említett kérvénye az Erzsébetligeti táncterem és tekepálya dolgában; a szarvas-szentesi vasut előmunkálati engedélye; javaslat a mezőberény-tiszaughi h. é. vasut tárgyában.

— **Vallásos estélyek.** Ne tessék hinni, hogy Szarvason. Mi csak földet veszünk és alaposan szidjuk a drágaságot. A hirt Oroszházáról vesszük, hol az egész télen át, nagy érdeklődés mellett, buzgó emberek felolvasással, oktatással egy kis lelket melegítő olajat öntenek napjaink zakatoló reális gépezetébe. Oroszája nincs is olyan messze tőlünk, egy-egy kis szellő idelebben onnan néha. Hátha, hátha...

— **Jóváhagyott alapítvány.** A múlt év végén lefolyt Rákóczi-ünnep során községünk képviselőtestülete, mint tudjuk, 2000 koronás alapítványt tett az ev. főiskola javára kamatait a tanári kar ajánlatára a történelemben kitünő tanuló élvezi. A kultuszminiszter most jóváhagyta az alapító levelet és köszönő elismerését nyilvánítja a hazafias határozat fölött. Csak azt kívánja, hogy a főiskola tanári kara s az egyházi főhatóság is jelentse ki, hogy az alapítólevélben rájuk kirótt kötelességet és jogot elfogadják és gyakorolják.

— **A Szarvas-kunszentmártoni vasut ügye** lassan zakatol előre. F. hó 25. a szarvasi képviselőtestület elhatározta, hogy anyagilag is támogatni fogja a vasut kiépítését. Reméljük, az érdekelt községek nem fognak visszavonulni s lehetővé teszik ennek az életre való, sokat ígérő tervnek megvalósulását.

— **Nyílt levél a tanítókhöz!** Apponyi Albert grf., vallás és közoktatásügyi miniszter ur a tanitók fizetéséről szóló törvényjavaslatot benyújtotta. — azt a képviselőház rövid idő alatt le is fogja tárgyalni. Az Országos Bizottság a törvényjavaslat módosítását kéri a törvényhozásától. Ezt a kérésünket megfelelő alakban a képviselő még e héten kezeli juttatjuk. Felkérünk most minden egyes tanitót, hogy külön-külön levélben kerje fel azonnal saját kerülete országgyűlési képviselőjét, hogy a Magyarországi Tanitók Országos Bizottságának részére megküldött s a tanitók jogos kívánságait tartalmazó munkálát hathatósan támogatni sziveskedjenek. Kérjük végül, hogy eljárásukról bennünket sürgősen érte-

sítsenek. Egyöntetű, gyors eljárás nem maradhat sikertelenül! Budapest, 1907. február hó 25-én. a Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága.

Csarnok.

Németországi tapasztalatok.

Halle a. S. 1907. február.

Édes szülőföldem a messzeterülő magyar rónát odahagyva elindultam a nagy világba tapasztalatokat gyűjteni. Elindultam hogy legelőször, — szem tévesztve szem elől a legcsekélyebb jellemző körülményt sem, — megismerjem a nagy német nemzet nagyjait, jeleseit, hogy bepillantsak a németek kulturális fejlődésének és leginkább filozófiai munkásságának műhelyébe.

Elképedve csodáltam néhány évvel ezelőtt München művészetét. Szívem hevesebben dobogott, a mikor lábam azon talajt érintette, a melyen annyian jártak magyarok is azok közül, a kik nevüket a szellem maradandó alkotásaival irták gyönyörűséges betűkkel a művelődés történelem legelső lapjaira. Mennyi eladdig nem ismert vágy támadt lelkemben! Nemes tisztelettel állottam meg a hős regéket regélő ósdi Nürnberg századok tusait látott kapui előtt. A várost körülvevő ősfalak ahhoz hasonló érzelmeket ébresztettek bennem, mint a mikor zalai partjáról a háborgó s az elemek bösz csatája után fenségesen nyugalmas Balantont s a messze távolban kéklő somogyi hegyeket bámultam órákon keresztül. A Balaton partján lejátszódott lelki szemem előtt nemzetünk egész multja; Nürnberg kapui előtt megdöbbenett a német nemzet hagyományörző előrehaladottsága. Itt láttam a régít kihimezve az ujjal. Eszembe jutott Buda halálának régi históriája, a mely bánulatra méltóan zeng Arany lágyan esengő lantján. Láttam több helyen II. Lajos bajor király a művészet utólrhetlen remekeivel ékeskedő nagyszabású építményeit, a melyenek Regensburgnál a „Valhalla“, a „Heru Chiem“ tó egyik szigetére épített, de teljesen be nem fejezett, csodaszép fekvésű királyi palota stb. Ilyesmit csak ott lehet látni, a hol a megtörhetlen akaraterő alkotó képessége párosul a kimeríthetlen áldozatkézséggel! Szinte szemrehányást tettem hazai protestáns egyházunknak, a mikor végigjártam a krisztusi áldozatkézség teremtette neuendetselsai diakomissza központi intézmény és a tartomány különböző városaiba elhelyezett fiókjainak iskoláit, vendéglőit, szeretetházait, árvaházait, hülveintézetét. Nehéz sóhaj tört elő keblemből: Istenem hol vagyunk mi mindezek mögött? Szolgájanak a szép példák úgy az egész társadalomnak, mint egyeseknek tetteserkentésül, mert csak a fáradságos munka után édes a nyugalom.

Mindez azonban ismerni és tudni vágyó lelkemet nem elégítette ki. Mit érek azal, — gondoltam, — ha a dicsőség hirdető remek alkotásokat mind meg néztem s gyönyörködtem bennük; de a nép jellemével, életmódjával, szokásaival, jó és rossz tulajdonságaival nem vagyok tisztában? Hogy tehát a látottakat kiegészítve a németről tiszta képzet alkothassak magamnak és benézhessek a társadalom egyes (jogosan mondhatom) kasztjainak belső életébe, egy pár német egyetem meglátogatását határoztam el. Az a hálás kegyelet pedig, a mely Szarvas

városhoz, hol ifjuságom zsenge éveit töltöttem s különösen annak gimnáziumához, a melyben legszükségesebb alapismereteimet szereztem, fűz, arra ösztönzött, hogy tapasztalataimat e város érdeklődő közönsége elé tárjam. (Folyt. köv.)

Eiler Dániel.

55—907 tkv. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Sárkány Ferenc végrehajthatónak Szabó Balint, Rohoska Pál mint kisk Rohoska Mária törvényes képviselője és Kovacs Imre végrehajthatást szenvedő elleni 142 K. 77 fill. tőkekövetelés és jár iranti ügyében a gyulai kir. tszék (szarvasi kir. jbiróság) területén levő Szarvas községben fekvő a szarvasi 4176 sz. tjkvben A + 1. sor 200—201 hrszám alatt felvett beltelkes házra az arverést 1664 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és, hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1907 évi március hó 16 napjának d. e. 9 órájkor** e kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-zolgáltatni.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Szarvas, 1907. évi január hó 6.

GAÁL kir. albiró.

A Lusztig-féle

házban két utcai lakás kiadó.

Hirdetmény.

Kevés ideig használt,

egy ló után való új

k i s h i n t ó,

egy lóra való teljes szerszám,

olcsón eladó. HUTIRAY GYULÁ-

NAL Békésszentandrásan.

Kitűnő,

száraz,

valódi

HAZISZAPPAN

métermázsánként 60 koronárt kapható

Meitner Soma

fűszerkereskedésében.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nemes Béla.**

Társzerkesztő: **Pataki János.**

Laptulajdonos: **Dr. Haviár Gyula.**

Nyomatott Sámuel A.-nál Szarvason.

Xan szerencsém teljes tisztelettel értesíteni, hogy itt helyben Szarvason a nagy utcán, (Belicey-ut) Mérei Miksáné urnő házában, Sámuel könyvkereskedő és Róth fényképész között,

!!! női kalap üzletet !!!

nyitottam.

A fővárosban huzamosabb ideig működvén, azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek.

Alakitást olcsón elvállalok

Szives pártfogását kérve, mély tisztelettel

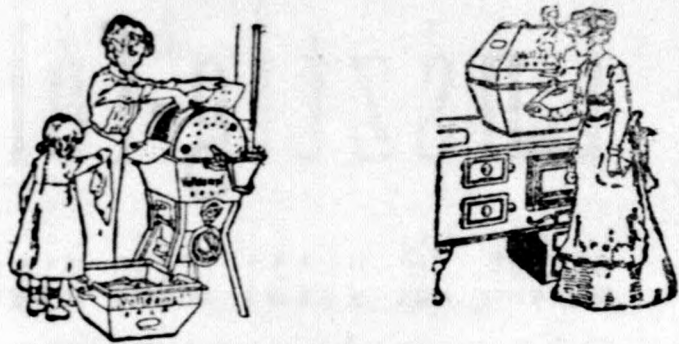
Schvarcz Ilona.

Egy ügyes tanulóleány felvétetik.

Kristóffy János

állatorvosnaka kákai táblában levő tanyáján egy öt öles kazalban második vágású igen jó here szénája eladó. 1—1

Gőzmosóda otthon!

A John-féle „Teltgőzű” mosógép

nem úgy mossa a ruhát, hogy azokat dörzsölné, sulykolná, ide-oda huzogatná, hanem pusztán akként, hogy a ruhák a gőzzel telített dobban forró szappanlugba könnyen egymásra hányódnak anélkül, hogy ez a ruhára a legkisebb káros hatással lenne. Eredmény: Vakítóan fehér ruha. A legfinomabb csipke és szegély veszély nélkül mosható, több mint 75 százalék megtakarítás szappan szódában, tüzelő anyagban, dologban és pénzben. — Kimerítő ismertetés ingyen és bérmentve, Főraktár Békésmegye részére Békéscsabán — Miklya Pálnál gabona piactér 869. sz. Fiók-raktár: Szarvaon Farkas-épület, ahol a gépek vételkötelezettség nélkül szívesen bemutattnak. 2—5

2490—1907 ikt. szám.

Szarvas község elöljáróságától.

Hirdetmény.

Alólírott községi elöljáróság ezenel közhírré teszi, hogy a szarvasi sorozó járáshoz tartozó 1886-ik 1885-ik és 1884-ik évben született állításkötelesekre vonatkozólag a fősorozás Szarvas község tanácstermében 1907 évi április hó 12-én, 13. 15. 16. 17-ik napjain a következő sorrendben fog megtartatni:

Április 12-én. Öcsöd és Kondoros I. II. III-ik korosztály.

Április 13-án Békésszentandrás I. II. III-ik korosztály és Szarvas község I-ső korosztályából 1-től 110 sorszámig.

Április 15-én Szarvas I-ső korosztály 111 sorszámától végig.

Április 16-án. Szarvas II-ik korosztály.

Április 17-én Szarvas III-ik korosztály. A megvizsgálandó apák. Ön-kénytesek és idegen járásbeli állításkötelesek.

A sorozás minden reggel 7 és fél órakor veszi kezdetét.

Felhivatnak ennél fogva az állításkötelesek, hogy a mondott helyen és időben tisztán öltözködve bot nélkül jelenjenek meg.

Szarvas 1907 február hó 22-én.

Az előjárók nevében

JESZENSZKY. VALKOVSZKY
h. főjegyző. bíró.

Hirdetmény.

Föld, épület és trágya
eladás. Föld bérbeadása.

Orosháza község tulajdonát képező gyulamezei és kisszénási birtok testből még meglévő területek 1—100 holdas részletekben előnyös feltételek mellett eladók, esetleg tavasziak alá haszonbérbe kiadók.

A birtokon levő és még eladatlan épületek és cserepes majorban pedig a trágya a helyszínen folyó évi március hó 5-én megtartandó árverésen fognak eladatni.

Ugyanakkor eszközöltetik a földhaszonbérbeadása is, de bérelni az elöljáróságnál bármikor lehet.

Gyülekezési hely: Gyulamezőn a nagy-

major. Kisszénáson a kismajor március 5-én reggel 8 órakor.

Orosházán, 1907 február 21.

Torkos Kálmán. Jankó Ferenc,
főjegyző, 2—2 bíró.

Gyümölcs-fák.

Az aradi és csanádi egyesült vasutaknak Apátfalván mintaszerűen be-rendezett faiskolájában erőteljes s leg jobb fajnemesített gyümölcsfák, nemkülönben magas és alacsonytörzsű rózsafák nagy választékban, valamint diszfák és diszcserjék jutányos árban kaphatók.

Megrendelések a vasut társulat igazgatóságánál Aradon és Apátfalván a társulati kertésznél eszközölhetők.

Árjegyzéket — kívánatra — a vasut társulat igazgatósága díjmentesen küld.

Arad, 1907. február hóban.
2—2

Az Igazgatóság.

Ház eladás.

A Gróf Csáky Albin-utcában lévő Kovács járásbíró-féle ház eladó, esteleg haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet

Bárany Bélánál.

MÜHLE VILMOS

es. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa- Nagy-
4-5 tenyészetek.

(Művelési terület 94 hold)

VILÁGKIVITEL!

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre

(Mühle magvai elérhetőek, de ebben felülmulhatatlanok.) o o o o o o

A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák

(Mühle fajtöbbször átültettek, jól iskoláztak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)

A legszebb fenyőtélék, diszcserjék, rózsák stb.

(Mühle tülevelei mind télállóak, disz- és kuzsócsereji, valamint rózsái a létező legszebb virágok.)

Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.

Mühle kertészeti kézikönyvai díltétánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatoltatnak.

Dusan illusztrált főárjegyzék

— pártlan a maga nemében — kívánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

Szarvasi Hitelbank Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Szarvasi Hitelbank Részvénytársaság igazgatósága közhirrre teszi, hogy a mai napon tartott társasági közgyűlés **az intézet részvénytőkéjének 500.000.— koronával 1.000,000.— koronára való felemelést határozta el**, mihez képest 2500 drb. új egyenként 200.— korona névértékű részvény bocsátatik ki a következő feltételek alatt:

1.) A társasággal szemben 1906. évi december hó 31-én alapszabályszerűleg igazolt részvényesek az új részvényekre elővételi joggal bírnak, melynek alapján

darabonként 200 kor. kedvezményes árban

szerezhetik meg az új részvényeket s azokból tetszés szerinti mennyiséget jegyezhetnek.

2.) Az elővételi jog egy évre minden jogosult részvényesnek folyó hó 22-ig kézbesítendő „elővételi bárca” segélyével gyakorolható, mely bárca az összes részletes kibocsátási feltételeket tartalmazza.

3.) Ha valamely részvényes e bárcaát a folyó hó 22-ik napjáig kezéhez nem kapná, annak kiadását legkésőbb 1907. március hó 1-éig kérelmeznie kell a Hitelbanknál, mivel ellenesetben elővételi joga feltétlenül elenyészik.

4.) Az elővételi jog keretében nem igényelt részvények nyilvános aláírása után darabonként 230.— korona árban fognak kiadni. Az évre szolgáló aláírási nyilatkozatok a Bank pénztáránál bárkinek rendelkezésére állanak.

5.) A jegyzés az elővételi bárca, illetve nem részvényesek részéről a fentebb említett nyilatkozat aláírása, a Bankhoz való beszolgáltatása s a biztosíték egyidejű befizetés útján eszközözlendő.

6.) Biztosítékul minden darab jegyzett részvény után a részvényesek által 10.— korona, nem részvényesek által pedig 30.— korona teendő le.

7.) A részvények ára 2 év alatt 4 félévi egyenlő 50 koronás részletekben fizetendő be, melyek 1907. április hó 15-én, 1907. szeptember hó 15-én, 1908. április hó 15-én és 1908. szeptember hó 15-én esedékesek. A nem részvényesek által fizetendő 30.— korona felpénz az első részlettel egyidejűleg esedékes.

8.) Az első fizetési részletbe a jegyzés alkalmával letett biztosíték részfizetés gyanánt beszámíttatik.

9.) Az új részvények az 1908. év nyeregyében már részesednek s ugyanezen évben szavazatra is jogosítanak. Egyebekben a régi részvényekkel mindenben egyenlők és egyenjogúak lesznek.

10.) A részvényjegyzés zárideje 1907. március hó 5-ik napja.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ily harmadikbocsátású társulati részvényeket óhajtának beszerezni, hogy az eziránti lépéseket legkésőbb 1907. március hó 5-ik napjáig a fentiek értelmében megtegyék, mivel e határnapon túl jegyzések elfogadtatni nem fognak. Különösen pedig felhivatnak a társulati részvényesek, hogy a folyó hó 22-éig netán kezeikhez nem jutott elővételi bárcajukat legkésőbb 1907. március hó 1-ig az intézetnél megreklamálják, nehogy ellenesetben a kedvezményes árra jogosító elővételi jogukat elveszítsék.

Szarvas, 1907. február hó 14.

Szarvasi Hitelbank Részvénytársaság

igazgatósága.

Izléses kiállítás!
Hibátlan munka!

SÁMUEL A.

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

SZARVASON
BELICEY-UT 9. SZ. A.

Könyvnyomdám a
mai kor igényei-
nek megfelelőleg
teljesen új betük-
kel, valamint 6
mechanikai géppel
van felszerelve.

Bethle
szelle
Kézir

hórét
vek
gár
hazaf
magb

idő;
követ
száza
szerel
buzdu
tória

az ese
jét:
marad
akkor
kerén

E
közéle
száraz
Ki fel
foltját,

jesen e
táridő
akár mi
a legke
ugy tisz
mi fért
lettünk

zetem a
akarjato
azért m
napot és
böl nem
né lett
tost, mo
dogok v
te volna